

**ADVIES STUURGROEP AANPAK
KINDERMISHANDELING**

Januari 2009

AAN Mr. A. Rouvoet, Minister voor Jeugd en Gezin
VAN Stuurgroep Aanpak Kindermishandeling
Januari 2009

Onder meer naar aanleiding van het rapport Veldkamp 'meldcodes kindermishandeling' heeft de Stuurgroep Aanpak Kindermishandeling diverse branche- en beroepsorganisaties uitgenodigd voor een gesprek over het gebruik van meldcodes in hun sector. In dit verband hebben wij tot op heden 15 organisaties¹ gesproken. Begin 2009 zullen wij de laatste gesprekken plannen met organisaties die ons in deze gespreksronde onder de aandacht zijn gebracht.

De organisaties die wij spraken en de wijze waarop zij bezig zijn met het aanpakken van kindermishandeling, zijn zeer divers. Over het algemeen heeft de enorme betrokkenheid die deze organisaties met het onderwerp kindermishandeling laten zien ons positief verrast. Het is duidelijk dat uw Actieplan Aanpak Kindermishandeling zeer veel positieve energie heeft losgemaakt in het veld. De openheid waarmee al onze gesprekspartners hun activiteiten en belemmeringen in de aanpak van kindermishandeling met ons hebben willen delen is lovenswaardig.

Naast organisaties met gemotiveerde mensen die zichtbaar hun verantwoordelijkheden nemen op dit terrein, hebben we ook organisaties ontmoet die melden andere prioriteiten te hebben. Toch lijken de gesprekken ook voor deze laatste categorie organisaties iets in gang te hebben gezet; de Stuurgroep onderhoudt met alle gesprekspartners actief contact om te bezien hoe het onderwerp kindermishandeling op de agenda gezet kan worden en kan blijven. De meeste van deze organisaties denken concreet met ons mee over het agenderen van dit onderwerp in hun bestuur, het oprichten van werkgroepen, het vormgeven van opleidingsprogramma's of het plaatsen van een artikel over kindermishandeling in hun nieuwsbrief.

Graag brengen wij u op de hoogte van onze bevindingen zodat deze berichten uit het veld hun weerslag kunnen vinden in de verdere implementatie van het Actieplan Aanpak Kindermishandeling en de verplichtstelling van meldcodes. Dit stuk beslaat de algemene lijnen uit onze gesprekken. Indien relevant formuleren we per onderwerp een aanbeveling voor uw departement. Daarnaast beschrijven wij welke acties de Stuurgroep zal ondernemen in 2009 op betreffend terrein.

1. Prioriteit onderwerp kindermishandeling

Vrijwel alle ondervraagde organisaties geven aan het onderwerp kindermishandeling hoog op de agenda te hebben staan. In de meeste gevallen kan dit worden gestaafd door zichtbaar aanwezige meldcodes of richtlijnen, overlegstructuren en beleidsdocumenten op dit terrein.

Binnen de meeste organisaties is sprake van een zogeheten 'sneeuwbal effect': de toenemende aandacht voor het onderwerp zowel in eigen kring als vanuit de overheid genereert nog meer activiteit.

Wel geven organisaties aan dat het onderwerp wordt opgepakt door een kleine groep betrokken professionals waarbij de stap naar het betrekken van gespecialiseerde collegae en het management niet vanzelfsprekend is.

¹ Actiz, BKN, GGD, GGZ, KNGF, KNMG, KNOV, LHV, LPP, NMT, NVK, NVMW, NVZ, MOgroep, PO-Raad

Om het onderwerp goed te borgen, dient de brede *bottum-up* beweging -die zichtbaar is in het merendeel van de organisaties- versterkt te worden door een *top-down* benadering waarbij directies en management alle lagen van de organisatie aansporen actief hun verantwoordelijkheid te nemen. Ook specialistische professionals die in hun dagelijks werk verder afstaan van een 'algemeen' onderwerp als kindermishandeling dienen door het management aangesproken te worden op hun verantwoordelijkheden in het aanpakken van kindermishandeling.

Van de organisaties waar kindermishandeling (nog) niet aantoonbaar op de agenda staat, onderschrijft het merendeel het belang van dit thema. Daartoe gefaciliteerd en gestimuleerd is juist bij deze organisaties winst te behalen in het agenderen van dit onderwerp. Wellicht kan hiertoe aangesloten worden bij de landelijke campagne zodat professionals gelijktijdig als burger (via algemene media) en als professional (via hun beroeps- of brancheorganisatie) worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid.

2. Rol branche- en beroepsorganisaties

Hoewel het onderwerp kindermishandeling bij het merendeel van de organisaties hoog op de agenda staat, geeft een groot deel van de branche- en beroepsorganisaties aan te zoeken naar hun rol. Met name beroepsorganisaties die geen instellingen maar professionals verenigen, zoeken naar hun toegevoegde waarde op dit dossier.

De meeste brancheorganisaties zijn niet bij machte verplichtingen op te leggen aan hun leden en willen, als belangenbehartigers van aangesloten organisaties, geen extra controles of bureaucratie. Zij geven aan een rol te kunnen spelen in het vergroten van het bewustzijn over dit onderwerp, maar binnen de beschikbare capaciteit geen ondersteuning te kunnen bieden aan hun leden om dit onderwerp te implementeren.

Circa tweederde van de organisaties speelt een zeer actieve rol bij het uitwerken van branche- of beroeps specifieke richtlijnen voor de aanpak van kindermishandeling. De implementatie van deze richtlijnen laten zij veelal over aan leden zelf. Tegen deze achtergrond merkte een vertegenwoordiger op 'de verantwoordelijkheid voor dit dossier te voelen en te accepteren, maar ook deels terug te leggen bij de overheid die als katalysator zou moeten functioneren'. Diverse organisaties legden de vraag neer bij de Stuurgroep en Jeugd en Gezin naar inhoudelijke en financiële ondersteuning bij de implementatie van meldcodes kindermishandeling.

3. Opleiding en bijscholing

Vrijwel alle organisaties noemen het gebrek aan kennis en vaardigheden van professionals als groot knelpunt in de aanpak van kindermishandeling. Om blijvend met ouders in gesprek te gaan over onderwerpen als kindermishandeling is bijvoorbeeld voortdurend scholing en bijscholing op het gebied van gespreksvaardigheden nodig.

De mate waarin organisaties momenteel scholing op het gebied van signaleren en melden van kindermishandeling aanbieden is gering.

Enkele organisaties zien wel mogelijkheden binnen systemen van registratie en/of verplichte bijscholing modules op dit onderwerp te ontwerpen indien daartoe middelen beschikbaar worden gesteld. De grotere branche- en beroepsorganisaties hebben over het algemeen wel bestuurlijke contacten met initiële opleidingen waarin wordt gepleit voor het opnemen van het onderwerp kindermishandeling in curricula.

ADVIEZEN

I. Agendering

Jeugd en Gezin is er zeer goed in geslaagd het onderwerp kindermishandeling op de agenda te krijgen bij een breed scala aan organisaties. De persoonlijke betrokkenheid van minister Rouvoet en zijn team wordt gevoeld en gewaardeerd. De Stuurgroep adviseert Jeugd en Gezin hiermee door te gaan na de invoering van de verplichte meldcode.

II. Betrokkenheid directies en management

De betrokkenheid van instellingsdirecties is een noodzakelijke voorwaarde voor een effectieve aanpak van kindermishandeling. De Stuurgroep adviseert Jeugd en Gezin de hiërarchische lijnen in organisaties te benutten. Bij alle activiteiten en bij alle uitingen over dit onderwerp zouden niet alleen de professionals maar ook instellingsdirecties en management aangesproken moeten worden op hun verantwoordelijkheden, zowel direct als via brancheorganisaties. Het afsluiten van een convenant met branche- en beroepsorganisaties zou hierbij een concrete eerste stap kunnen zijn, zoals Jeugd en Gezin dat ook met provincies en de centrumgemeenten heeft gedaan.

III. Gedeelde verantwoordelijkheid implementatie meldcodes

De Stuurgroep signaleert een knelpunt bij branche- en beroepsorganisaties in het inhoudelijk en financieel vormgeven van de verplichte meldcode. De Stuurgroep adviseert Jeugd en Gezin dit knelpunt te adresseren bij de verdere implementatie van de verplichte meldcode. Hoewel de eerste verantwoordelijkheid voor de implementatie van de verplichte meldcode bij de organisaties zelf ligt, zou Jeugd en Gezin waar nodig faciliterend op kunnen treden. Als van branche- en beroepsorganisaties verwacht wordt dat zij een gedegen implementatietraject voor hun leden opzetten, zou Jeugd en Gezin een actieve rol kunnen spelen in het ondersteunen van de vaak beperkt beschikbare middelen en capaciteit van branche- en beroepsorganisaties.

IV. Betrokkenheid basisopleidingen

De Stuurgroep adviseert Jeugd en Gezin branche- en beroepsorganisaties formeel uit te nodigen in gesprek te (blijven) gaan met basisopleidingen over het opnemen van het onderwerp kindermishandeling in curricula. Jeugd en Gezin zou hierin zelf ook een actieve rol kunnen spelen door deel te nemen aan (enkele van) deze gesprekken.

V. Landelijke opleidingsstructuur

De Stuurgroep adviseert Jeugd en Gezin aan te sluiten bij een nader te identificeren landelijke structuur voor het aanbieden van (bij)scholing aan professionals. Scholing zou structureel en sectoroverstijgend georganiseerd moeten worden, waarbij op verschillende niveaus basismodules worden aangeboden aangevuld met een sectorspecifiek deel. Hierbij kunnen nieuwe en creatieve vormen van kennisoverdracht, zoals bijvoorbeeld e-learning, een belangrijke rol spelen.

ACTIES STUURGROEP

- De Stuurgroep zal in 2009 een rol (blijven) spelen in het agenderen van het onderwerp kindermishandeling bij branche- en beroepsorganisaties. De in de gespreksronde opgedane contacten worden ingezet om juist bij de organisaties waar het onderwerp nog niet leeft publicaties in verenigingsbladen, nieuwsbrieven en/of websites te doen verschijnen. De Stuurgroep neemt hierin het voortouw door artikelen te schrijven of zich te laten interviewen.
- Uit de gespreksronde met branche- en beroepsorganisaties die de Stuurgroep de afgelopen maanden hield, zijn namen van nieuwe organisaties opgekomen die ook een belangrijke rol spelen bij de aanpak van kindermishandeling. De Stuurgroep zal gesprekken met deze organisaties initiëren en ook met hen in gesprek treden over hun rol en mogelijkheden. Nieuwe inzichten uit deze gesprekken worden met uw departement gedeeld.

4. Huidig gebruik meldcode / Verplichtstelling meldcode

De verplichtstelling van een meldcode sluit aan bij de huidige beweging in de praktijk. De meeste organisaties geven aan al te werken met meldcodes, richtlijnen of protocollen (verder te noemen: meldcodes). De diverse benamingen kunnen overigens verwarrend werken voor hun leden, zo geven organisaties aan. Ook zal, als branche- en beroepsorganisaties een eigen meldcode formuleren, er voldoende aandacht besteed moeten worden aan de afstemming van de diverse meldcodes, als ook aan de mogelijke inhoudelijke verschillen.

De verplichtstelling van een meldcode wordt over het algemeen positief ontvangen al geven diverse organisaties aan dat er nadrukkelijk voor gewaakt dient te worden dat de code niet verwordt tot een bureaucratisch instrument. Daarnaast blijft het verschil tussen een meldplicht en een verplichte meldcode constante uitleg behoeven.

Vooraf kleinere branche- of beroepsorganisaties geven aan behoefte te hebben aan informatie en instrumenten over zowel een meldcode als de implementatie daarvan. Hierbij is het van belang dat instrumenten eenvoudig te gebruiken zijn met toegankelijk en eenduidig taalgebruik. Op internet is veel informatie voorhanden, maar die sluit niet altijd aan bij de pragmatische en empathische houding van veel professionals die met kinderen werken.

Branche- en beroepsorganisaties voeren geen systematisch beleid op het monitoren van de implementatie van meldcodes. Wegens veelvuldige en nauwe relaties met hun leden weten zij wel bij benadering hoe en in welke mate leden bestaande codes gebruiken.

ADVIEZEN

VI. Gebruiksvriendelijke instrumenten

De Stuurgroep adviseert Jeugd en Gezin de beschikbare informatie te (laten) 'vertalen' in gebruiksvriendelijke en toegankelijke instrumenten, met een taalgebruik dat aansluit bij de werkwijze van professionals.

VII. Afstemming ketenpartners

De Stuurgroep adviseert Jeugd en Gezin in de implementatie van de meldcode het aandachtspunt 'afstemming met ketenpartners' te benoemen. Jeugd en Gezin zou kunnen stimuleren dat codes sector overstijgend ontwikkeld worden en afgestemde informatie bevatten over de rol en verantwoordelijkheid van alle ketenpartners. Daarnaast zou Jeugd en Gezin in de uitwerking van de verplichtstelling aandacht kunnen schenken aan de vraag hoe de verschillende codes (bijvoorbeeld een branchecode versus een beroepscode) zich tot elkaar verhouden.

VIII. Intensivering communicatie verschil verplichte meldcode en meldplicht

De Stuurgroep adviseert Jeugd en Gezin de communicatie over het verschil tussen meldplicht en verplichte meldcode te intensiveren. Dit geldt zowel richting het brede publiek als richting professionals.

ACTIE STUURGROEP

- De Stuurgroep zal in de tweede helft 2009 toetsen in hoeverre meldcodes geïmplementeerd zijn in de verschillende branches. Dit zal nadrukkelijk niet het karakter hebben van een inspectie, maar veeleer een stimulerend proces zijn. Bijvoorbeeld door het organiseren van een congres of een werksessie over enkele *best practices*.

5. Geïntegreerde meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Hoewel vrijwel alle branche- en beroepsorganisaties de link tussen kindermishandeling en huiselijk geweld zien, kiezen velen toch voor de specifieke insteek van kindermishandeling voor het ontwikkelen van hun codes. Mede gezien het meldrecht uit de Wet op de Jeugdzorg tegenover het zelfbeschikkingsrecht voor volwassenen is, vooral in de medische hoek, de koppeling tussen kindermishandeling en huiselijk geweld niet eenvoudig vast te leggen in een meldcode. De juridische basis voor het melden van huiselijk geweld is nog onvoldoende vastgelegd.

Daarnaast gaat het voor sommige professionals gevoelsmatig te ver deze dossiers te integreren. Het urgentiebesef voor de aanpak van kindermishandeling lijkt ver voor te lopen en meldcodes kindermishandeling zijn relatief ver ontwikkeld in vergelijking tot de aanpak van huiselijk geweld.

Hoewel organisaties opmerken dat weinig professionals op de werkvloer het weten, plaatsen zij het 'getuige zijn van huiselijk geweld' wel unaniem onder kindermishandeling, conform de definitie. Tot op heden lijkt de integratie van de onderwerpen hier te stoppen. Meer aandacht voor dit relatief onbekende deel van de definitie van kindermishandeling zou de relaties tussen de onderwerpen wellicht kunnen versterken.

ADVIES

IX. Investeren in relatie aanpak kindermishandeling en aanpak huiselijk geweld

Aangezien verschillende organisaties aangeven dat de koppeling tussen kindermishandeling en huiselijk geweld niet eenvoudig vast te leggen is in een meldcode, adviseert de Stuurgroep Jeugd en Gezin extra te investeren in de inhoudelijke en beleidsmatige relatie tussen de aanpak van kindermishandeling en die van huiselijk geweld. Dit zou bijvoorbeeld vorm kunnen krijgen door het consequent -en met voorbeelden- benadrukken van het feit dat de definitie van kindermishandeling zich uitstrekt tot 'kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld', maar ook door nader onderzoek naar de mogelijkheden voor het vastleggen van een juridische basis voor het melden van huiselijk geweld.

ACTIE STUURGROEP

- Om de relatie tussen kindermishandeling en huiselijk geweld in de praktijk voor het voetlicht te brengen zal de Stuurgroep in 2009 enkele *best practices* uit de praktijk opstellen en verspreiden waarin de relatie tussen de thema's in een praktische aanpak vertaald is.

6. Toetsing

De diversiteit aan branche- en beroepsorganisaties brengt een diversiteit aan toetsingskaders en inspectie instellingen met zich mee variërend van de Inspectie voor de Gezondheidszorg, Inspectie van het Onderwijs, Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, Inspectie Jeugdzorg, GGD's en private financierders (zoals de rol van ouders in de kinderopvang en zorgverzekeraars in de kraam-, verloskundige- en thuiszorg). Deze structuren worden, in meerdere of mindere mate, al ingezet om toezicht te houden op de signalering en melding van kindermishandeling. Verschillende branche- en beroepsorganisaties suggereren hierbij aansluiting te zoeken voor het toetsen van de implementatie van meldcodes kindermishandeling.

ACTIE STUURGROEP

- Naar aanleiding van een kleinschalige inventarisatie van bestaande normen en toetsingskaders en de plaats die het onderwerp kindermishandeling daarin heeft, kan de Stuurgroep een expertmeeting organiseren om samen met de inspectie instellingen te komen tot een norm die ze kunnen betrekken bij hun toezicht op de signalering en melding van kindermishandeling.

7. Relatie met AMK / Borging en implementatie RAAK

Vrijwel alle branche- en beroepsorganisaties geven aan de lange doorlooptijd bij het AMK frustrerend te vinden, alsook het feit dat zij in veel gevallen niet weten op welke wijze hun melding wordt opgepakt. Voor professionals is het niet stimulerend als zij na een melding het idee hebben dat er weinig mee gebeurt of dat het lang duurt voordat hulpverlening op gang komt. Terugkoppeling naar de melder is hierin uitermate belangrijk. Ook het managen van verwachtingen van het AMK richting de melder is cruciaal; een melding is het begin van een proces waarin de verantwoordelijkheid van de melder niet ophoudt na het doen van een melding.

Er bestaat grote onwetendheid over de advies rol van het AMK. Opties geopperd om de toegankelijkheid van het AMK te verhogen zijn de zichtbare aanwezigheid van het AMK in de CJG en het aanstellen van 'medewerkers buitendienst' bij elk bureau jeugdzorg om contacten met het veld te onderhouden. Dit zou de synergie tussen RAAK en LAAK² kunnen verhogen.

² Landelijk Actieprogramma Aanpak Kindermishandeling (LAAK) van MOgroep Jeugdzorg waarin het organiseren van een korte slagvaardige keten binnen de provincie centraal staat.

De relatie tussen een melding bij het AMK en de Verwijsindex Risicjongeren is veel organisaties niet duidelijk. Zij vragen zich af of het hier gaat om gekoppelde systemen en hoe signalen uit de Verwijsindex Risicjongeren terecht komen bij het AMK en andersom.

Organisaties verwachten van de Rijksoverheid een duidelijke visie op de ketenregie en de zorgcoördinatie op individueel niveau. Het uitblijven van eenduidige communicatie hierover vanuit het Rijk ervaren zij als gemis. Vrijwel alle organisaties geven aan in hoge mate bereid te zijn mee te denken over de invulling van ketenregie, zorgcoördinatie en hun eigen rol hierin, maar missen iemand die de regie voert over deze discussie.

Branche- en beroepsorganisaties zijn het over het algemeen eens met de wijze waarop RAAK momenteel landelijk wordt uitgerold. Wel geven zij aan dat de rollen van gemeenten (verantwoordelijk voor de CJG en preventie) en provincies (verantwoordelijk voor BJZ en geïndiceerde jeugdzorg) onvoldoende duidelijk zijn. Het is voor organisaties niet helder welke bestuurslaag op welk punt aangesproken kan worden. Daarnaast kan de informatievoorziening over de voortgang van de RAAK uitrol in de regio's verbeterd worden.

ADVIEZEN

X. Voortgang RAAK implementatie breed verspreiden

De Stuurgroep adviseert Jeugd en Gezin zorg te dragen voor het breed verspreiden van informatie over de voortgang van de RAAK implementatie. Daarnaast kunnen de RAAK coördinatoren opgeroepen worden informatie over de implementatie van het Actieplan Aanpak Kindermishandeling (meer) te delen met regionale ketenpartners voor zover zij dat niet al doen.

XI. Duidelijke informatie over relatie Verwijsindex Risicjongeren en melding AMK

De Stuurgroep adviseert Jeugd en Gezin duidelijk richting het veld te communiceren over de Verwijsindex Risicjongeren en de relatie tussen dit instrument en een AMK melding.

XII. Centrumgemeenten uitrusten met praktische tools over ketenregie

De Stuurgroep adviseert Jeugd en Gezin (centrum)gemeenten uit te rusten met richtlijnen en praktische modellen over het voeren van ketenregie. Gemeenten moeten wettelijke mogelijkheden krijgen tot het uitvoeren van een adequate vorm van coördinatie van hulpverlening. Centra voor Jeugd en Gezin zouden tot een geformaliseerde vorm van afstemming in werkprocessen, informatieoverdracht en inhoudelijke samenwerking moeten komen met BJZ. Duidelijke afspraken over coördinatie van zorg en "doorzettingsmacht" maken daar deel van uit. Jeugd en Gezin zou, in samenspraak met provincies en gemeenten, modellen kunnen beschrijven die dit proces versnellen en verbeteren.

XIII. Terugkoppeling AMK richting melders

De Stuurgroep adviseert Jeugd en Gezin de provincies als bevoegd gezag van bureau jeugdzorg hernieuwd te wijzen op het belang van terugkoppeling vanuit het AMK richting melders. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de bij terugkoppeling verstrekte informatie over het proces dient te gaan zonder in te gaan op de inhoud van de case.

ACTIE STUURGROEP

- Het organiseren van een kleinschalige bijeenkomst met het AMK en verschillende ketenpartners om de samenwerking, verantwoordelijkheden en verwachtingen door te spreken. Dit kan op regionaal niveau, maar ook op het niveau van koepels en landelijke organisaties. In deze bijeenkomst kunnen tevens de onduidelijkheden met betrekking tot rollen en verantwoordelijkheden van gemeenten en provincies nader verkend worden.

8. Beroepsgeheim / uitwisseling gegevens

Er bestaat in het veld veel onduidelijkheid over welke informatie er wettelijk overgedragen mag worden. Vaak mag er meer informatie overgedragen worden dan hulpverleners weten. Organisaties geven aan dat professionals worstelen met het beroepsgeheim en zich in sommige gevallen lijken te verschuilen achter het beroepsgeheim om de confrontatie met vermoedens van kindermishandeling uit de weg te gaan.

De diverse medisch georiënteerde branche- en beroepsorganisaties geven aan dat de meeste artsen inmiddels wel op de hoogte zijn van het conflict der plichten en het verschoningsrecht. De angst het mis te hebben is een grotere blokkade voor het doen van een melding dan het beroepsgeheim, zo geven zij aan. Met betrekking tot informatie uitwisseling geven zij aan dat het van belang is op welke wijze een ketenpartner om informatie vraagt. Het is eenvoudiger gehoor te geven aan een verzoek tot informatie uitwisseling voorzien van gedegen uitleg dan aan het opvragen van dossiers zonder context.

De houding van directies van instellingen speelt een grote rol in het uitwisselen van gegevens. Het management dient hierover eenduidige regels te hanteren die aansluiten bij de gehanteerde meldcodes in de betrokken branche- of beroepsgroep en aandacht schenkt aan het conflict der plichten.

ADVIES

XIV. Aansluiting tuchtrecht op verschoningsrecht beroepsgeheim

De Stuurgroep adviseert Jeugd en Gezin samen met de ministeries voor VWS en Justitie te bezien of het verschoningsrecht en beroepsgeheim in praktijk aansluit bij het tuchtrecht. Indien professionals elke keer als zij in het kader van een (mogelijk) geval van kindermishandeling zich beroepen op het verschoningsrecht tóch voor de tuchtcommissie dienen te verschijnen, bestaat het gevaar dat zij uiteindelijk minder bereid zijn tot gegevens uitwisseling en melding. Dit zou een verkeerd signaal zijn in de aanpak van kindermishandeling.

BIJLAGE I

GESPREEKSPARTNERS

Actiz	Irma Harmelink	Bestuurslid
	Jacqueline de Vries	Beleidsmedewerker Jeugd
	Heleen Buijze	Manager Jeugd
Branchevereniging ondernemers in de kinderopvang (BKN)	Marieke Bendeler	Beleidsmedewerker
GGD Nederland	Ingeborg ter Laak	Senior adviseur
	Sabine Neppelenbroek	Beleidsmedewerker
GGZ Nederland	Jos de Beer	Directeur
	Tineke Stikker	Verenigingsjurist
Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF)	Bert Aukema	Voorzitter NVFK
	Janno Barlage	Verenigingsadviseur
Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG)	Robinetta de Roode	Beleidsmedewerker
Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV)	Jos Becker Hoff	Directeur
	Franka Cadée	Beleidsmedewerker
Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV)	Steven van Eijck	Voorzitter
Landelijk Platform Peuterspeelzalen	Frederique Assink	Vertegenwoordiger LPP Zuid-Holland
MOgroep Jeugdzorg	Tanno Klijn	Branchedirecteur Jeugdzorg
	Arienne Westhuis	Projectleider
Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Tandheelkunde (NMT)	Nicolette Kroezen	Hoofd Kwaliteit en Onderzoek
	Jetzke de Vries	Projectmedewerker
Nederlandse Vereniging voor Kinderartsen (NVK)	Noor Landsmeer	Voorzitter werkgroep kindermishandeling NVK
	Iris Leene	Directeur
Nederlandse Vereniging Maatschappelijk werkers (NVMW)	Gita Gallé	Directeur
Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ)	Ronald Smits	Directiesecretaris
PO-Raad	René van Harten	Bestuurslid